

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อสร้างชุดการสอน เรื่อง "การสื่อสาร" วิชามนุษย์กับสังคมสำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา ตามโครงการการศึกษาทั่วไป ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นโดยกำหนด เกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ ๘๕/๘๕
๓. เพื่อศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการใช้ชุดการสอนนี้

สมมติฐานของการวิจัย

๑. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๕/๘๕
๒. ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .๐๑

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น คือนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษย์กับสังคม ในภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๓ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - จำนวน ๖ คน ในการทดลองแบบกลุ่ม และนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ คณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน ๓๐ คน ในการทดลองภาคสนาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

๑. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับชุดการสอน ระบบการผลิตชุดการสอนจากเอกสารต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
๒. วิเคราะห์เนื้อหาวิชามนุษย์กับสังคม และเลือกเนื้อหาเฉพาะ ๒ หน่วย เพื่อเตรียมมา

ผลิตชุดการสอนแบบผสม คือ

หน่วยที่ ๑ เรื่อง "สถาบันสื่อสาร"

หน่วยที่ ๒ เรื่อง "การสื่อสารในชีวิตประจำวัน"

๓. ลงมือผลิตชุดการสอน โดยดำเนินการผลิตดังนี้

๓.๑ กำหนดหัวเรื่องในแต่ละหน่วยการสอน

๓.๒ กำหนดมโนทัศน์

๓.๓ กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

๓.๔ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

๓.๕ เลือกและผลิตสื่อการสอน

๓.๖ กำหนดแบบประเมินผล

๔. ทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นโดยการทดลองแบบกลุ่ม และการทดลองภาคสนาม โดยนำคะแนนแบบฝึกหัด และคะแนนสอบหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพ เพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ๘๕/๘๕ โดยใช้ ๘๕ ตัวแรก คือคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบฝึกหัดของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละ ๘๕ ตัวหลัง คือคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น ๒ ชั้นคือ

๑. การวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ

๒. การวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาความแตกต่างของผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น

ผลการวิจัย

๑. แบบทดสอบมีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อถือได้ดังนี้

ข้อทดสอบหน่วยที่ ๑ เรื่อง "สถาบันสื่อสาร" ข้อสอบมีค่าความยาก ตั้งแต่ .๒๓

ถึง .๘๐ ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .๒๐ ถึง .๔๕ และค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบ .๔๕๖

(ดังแสดงในตารางที่ ๑ ในบทที่ ๔)

ข้อทดสอบหน่วยที่ ๒ เรื่อง "การสื่อสารในชีวิตประจำวัน" ข้อสอบมีค่าความยาก ตั้งแต่ .๓๐ ถึง .๘๐ ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .๒๐ ถึง .๔๕ และค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบ .๔๗๖

(ดังแสดงในตารางที่ ๑ ในบทที่ ๔)

๒. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นทั้ง ๒ หน่วย มีประสิทธิภาพดังนี้

ชุดการสอนหน่วยที่ ๑ เรื่อง "สถาบันสื่อสาร" มีประสิทธิภาพ ๘๕.๓๐/๘๕.๘๕

ชุดการสอนหน่วยที่ ๒ เรื่อง "การสื่อสารในชีวิตประจำวัน" มีประสิทธิภาพ

๘๓.๖๖/๘๕.๖๖

(ดังแสดงในตารางที่ ๓ ในบทที่ ๔)

๓. คะแนนเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง ๒ หน่วย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

(ดังแสดงในตารางที่ ๓ ในบทที่ ๔)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบผสมเรื่อง "การสื่อสาร" วิชามนุษย์กับสังคม ทั้ง ๒ หน่วย ปรากฏว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๘๕/๘๕ เล็กน้อย ความแตกต่างดังกล่าว ยังอยู่ในช่วงความแปรปรวนไม่เกิน ๒.๕% ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับประสิทธิภาพ^๑ ดังนั้น จึงถือว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้น ทั้ง ๒ หน่วยนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๕/๘๕ จากข้อมูลดังกล่าวที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน พบว่าผลของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ จึงกล่าวได้ว่า การเรียนด้วยชุดการสอนแบบผสมดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

^๑ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุคา สินสกุล, ระบบสื่อการสอน, หน้า ๑๓๘.

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับคณะผู้วิจัยในโครงการทดลองสร้างชุด- การสอนวิชามนุษย์กับสังคม ว่าการใช้ชุดการสอนแบบผสมที่เน้นการศึกษาเป็นรายบุคคลควบคู่ไปกับการศึกษาแบบอภิปรายกลุ่มย่อย มีความเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ของวิชา มนุษย์กับสังคมมากกว่าการสอนด้วยวิธีอื่น ๆ^๑ เพราะลักษณะชุดการสอนแบบผสมนี้

๑. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ และ ความสามารถ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันระหว่างกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดกว้างขวาง และฝึกหัดการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ฝึกหัดด้านการรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒. บรรยากาศในห้องเรียนมีลักษณะความเป็นประชาธิปไตย ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ที่จะเรียน สังเกตได้จากขณะเรียน ทุกคนเรียนด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความ เพลิดเพลินและพอใจในการเรียนตลอดระยะเวลา ซึ่งย่อมจะมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างดียิ่งขึ้น

๓. เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่ เคารพในสิทธิ รู้จักแบ่ง หน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการปลูกฝังนิสัยในด้านความรับผิดชอบและความ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและหมู่คณะ

๔. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม โดยผู้เรียนได้รับประสบ- การณ์จากการเรียนรู้

๕. ช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการสอนมากขึ้น โดยครูมีอิสระในการจัดลำดับกิจกรรม การเรียนได้ตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา รวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของ ครู เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๖. เปิดโอกาสให้ครูได้ใกล้ชิดกับผู้เรียน ซึ่งครูจะได้สังเกตการพัฒนาของผู้เรียนในด้าน ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ผลของการศึกษาค้นคว้า มีข้อนำสังเกตอยู่หลายประการที่ทำให้ผลการวิจัย ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง

^๑ สันติ เตชะกัมพูช และคนอื่น ๆ , รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอน วิชามนุษย์กับสังคม, หน้า ๑๓

๑. การเรียนโดยใช้ชุดการสอนแบบผสมเป็นของใหม่สำหรับประชากร ผู้เรียนมีอิสระมากขึ้น เพราะสามารถเรียนด้วยตนเอง ตามคำแนะนำที่ให้ไว้ แต่ยังมีผู้เรียนบางคนยังปรับตัวไม่ทัน และละเอียดต่อการทำงานที่กำหนดให้หรือผู้เรียนไม่ต้องศึกษาโดยละเอียดและตามลำดับชั้น ผู้เรียนก็อาจได้รับความรู้ไม่ครบตามที่ตั้งจุดหมายไว้

๒. ความเคยชินกับการสอนแบบเดิม ทำให้ผู้เรียนบางคนขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่รู้วิธีที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเอง

๓. ในการทดลองครั้งนี้ ระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีเวลาจำกัด อาจทำให้ผู้เรียนศึกษาได้ไม่ละเอียดเท่าที่ควร ทำให้ได้รับความรู้ไม่ครบตามที่ตั้งจุดหมายไว้

ข้อเสนอแนะ

๑. ในการผลิตชุดการสอน จะต้องมีการนำเอาระบบการวางแผนการสอนมาใช้ด้วยการ
 - ๑.๑ การวางแผน ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรม/ประสบการณ์ สื่อการสอน และการผลิต
 - ๑.๒ การดำเนินการผลิตและบุคลากรผู้ผลิต
 - ๑.๓ การทดสอบหาประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
 - ๑.๔ การปรับปรุงแก้ไข
 - ๑.๕ การนำไปใช้
๒. บุคลากรผู้ผลิต จะต้องประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย คือ นักวิชาการแต่ละสาขาวิชา นักเทคโนโลยีทางการศึกษา นักจิตวิทยา และครูผู้ชำนาญ การสอนในสาขาวิชาอื่นๆ
๓. การเลือกกิจกรรมและสื่อการสอน ควรเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา วัตถุประสงค์และเวลา
๔. ในขั้นลงมือผลิต ควรจะได้มีการทดสอบหาประสิทธิภาพและการประเมินผลหลาย ๆ ครั้ง เพื่อแก้ไขปรับปรุง และทดลองจนเป็นที่แน่ใจแล้วก่อนที่จะนำไปใช้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการสร้างชุดการสอนแบบผสมในหน่วยต่อ ๆ ไป ในวิชามนุษย์กับสังคมให้ครบทุกหน่วย เพื่อใช้ในโครงการการศึกษาทั่วไป ให้สามารถใช้สอนนิสิตจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ควรมีการติดตามผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนที่สร้างขึ้น ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และมีเนื้อหาทันสมัยอยู่เสมอทุก ๒ ปี

๓. ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในการผลิต การวิจัย และติดตามผลเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนแบบผสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย